

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
ГР. БЛАГОЕВГРАД**

СТАНОВИЩЕ

**от професор доктор ВЛАДКО МИЧОВ ИВАНОВ, професор в катедра
„Национална сигурност и публична администрация“, Правно-
исторически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград**

относно дисертационен труд на Елена Александрова Колчева

**на тема: „ИЗПОЛЗВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКА СИЛА И ПОМОЩНИ СРЕДСТВА ОТ
ПОЛИЦЕЙСКИТЕ ОРГАНИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

***СПЕЦИАЛНОСТ: „Организация и управление извън сферата на
материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)“,
професионално направление 3.7. Администрация и управление***

Основание за изготвяне на становището: Заповед № 415 от 22.02.2024 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Благоевград, 2024 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Използването на физическа сила и помощни средства от органите на полицията е традиционно актуален и конфликтен проблем, който стои на вниманието на науката и управлението на МВР и е повод за чести смени на ръководния състав. Той присъства постоянно в медиите, вълнува гражданското общество и понякога дестабилизира обществените отношения.

Представеният дисертационен труд от Елена Колчева отразява тези реалности, преминава в проактивен, иновативен продукт, дипломатично анализира субективната и управленска лутаница на институциите и предлага решения за промяна, която засяга цялата сфера на полицейските правомощия.

Няма съмнение, че представеният труд е актуален, авторски и полезен в теоретичен и приложен аспект. Това го прави значим в рамките на сигурността и за науката въобще. Разработката се базира на солидна теоретична платформа, нормативна основа и емпирична база, представена чрез умерен стил, като оставя врати за мнения и бъдещи дирения.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Елена Колчева има солидно образование - през 2009 г. завършва АМВР, през 2011 г. ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград. Познавам я от 2005 г. като отличен курсант, след това като служител от Главна дирекция „Национална полиция“.

Зачислена е като задочен докторант със заповед № 1431/02.07.2018 г. в катедра Национална сигурност и публична администрация, ПИФ, на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград. Темата е в унисон с нейното образование и професионална реализация. Научният ѝ ръководител професор дн Любомир Тимчев е известен експерт по темата за полицейските правомощия.

Дисертационният труд е композиран в три хармонично допълващи се части, които чрез целенасочения увод успешно реализират целта и задачите на изследването. Обогатен и синкретизиран е чрез множество фигури, графики и диаграми, които имат самостоятелна научна и дидактическа стойност. Общият ѝ обем е 190 страници. Използваните източници са 135.

3. Характеристика на научните и научно-приложените приноси в дисертационния труд.

Като цяло приемам заявените научни и приложни приноси, които са представени в Автореферата (стр. 48). Позволявам си да ги представя синтезирано в няколко насоки според научните си разбирания и личния си професионален и преподавателски опит по тематиката на доктората.

Кандидатът показва задълбочени теоретични познания относно дейността на МВР като държавен орган с функции по противодействие на престъпността, защита на правата и свободите на гражданите, и опазване на обществения ред. От години е сред изявените служители с полицейски правомощия, демонстрира познаване на понятийната система, представя множество автори и определения, критично преосмисля достиженията и насочва вниманието към възможността за оптимизиране на оперативната практика.

За нуждите на дисертационния труд компетентно е обобщена системата от международни и национални правни актове с професионални акценти към използването на физическа сила и помощни средства в периода след 1937 г. На базата на анализа в Заключениеето са предложени редица изменения и допълнения на нормативната уредба, организацията и обучението. Особено внимание е обърнато на разпоредбите за действие на полицейските органи при нападения срещу граждани, служители, сгради, помещения, съоръжения и транспортни средства, при групови нарушения на обществения ред и освобождаване на

заложници. Успоредно с реализацията на правомощията, кандидатът предлага и редица мерки за осигуряване на личната безопасност на служителите на МВР.

Оценявам високо идеите и предложенията на докторанта за предоставяне на по-голяма свобода в действията на полицейските служители, за пълноценна защита на основните права и свободи на гражданите. Допълвам, че това може да стане само при решително подобряване на психо-физическата кондиция на целия състав на МВР и подготовка в реална тактическа среда.

Авторът професионално анализира институтите на „Неизбежната отбрана“ и „Крайната необходимост“, компетентно ги обвързва с регламентацията на правомощията в Закона за МВР, като основание за използване на физическа сила и помощни средства.

Голям принос на автора е визирането на особеностите при прилагане на полицейските правомощия не само от органите на Националната полиция, но и от ДАНС, НСО, служба „Военна полиция“ и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Организацията на дейността на полицейските органи в Република България е представена основно в Глава Втора, като е обвързана успешно с особеностите и предназначението на използваните помощни средства. Добре обосновано е разбирането за ситуацията, като предпоставка за взимането на решение за прилагане на определено полицейско правомощие. Професионално е представена оперативната самостоятелност на полицейските служители и възможностите тя да бъде адекватна на заплахите за обществения ред и гражданите.

Много важна страна на изследването са дидактическите приноси. Те насочват към оптимизиране на системата за обучение на полицейските служители, където постоянно се констатира пропуски. За съжаление те се коментират едва когато възникнат тежки инциденти. Приемам визията на докторанта за ситуационната подготовка (синтез на психо-физическа кондиция, познаване на

нормативната уредба и тренировка в реална среда), която минимизира стреса, емоциите, целенасочените провокации и всичко, което води до прибързани или забавени решения. Добре забравена практика е и възстановката и анализът на критични ситуации от ежедневната служба на полицаите. Препоръчвам на кандидата да обърне повече внимание на обучението без откъсване от работа, както и на принципа „всеки началник да обучава подчинените си.“

Към комплекса от предложения се препоръчва и по-широко използване на технически средства, видеоконтрол, използване на професионални видеооператори при планирани събития и др. В тази връзка са и предложенията относно реда за използването на помощни средства, които са представени с техните характеристики, предназначение и особеностите при използването им от полицейските органи.

Приложните приноси са демонстрирани ярко при анализа на емпиричните данни от представително ЕСИ, проведено в основни структурни звена, чиято методология е рядък принос към научния подход в МВР. Такива изследвания се провеждат рядко, след специално разрешение от главния секретар на ведомството и обикновено остават в архива. Прави впечатление, че големият процент от служителите подкрепя подходите и предложенията на докторанта. Това показва, че в МВР е нарял консенсус за позитивни законодателни, организационни и образователни промени, които ще доведат до усъвършенстване на оперативните практики и тактическите действия при използване на оръжие, помощни средства и физическа сила от органите на реда. Въз основа на разработката кандидатът формулира 21 заключения и предложения (стр. 153-162) които са основа за дебат при бъдещи форуми и управленски решения.

Към приложните приноси поставям и предложените определения на понятията „физическа сила“, „помощно средство“, „използване на физическа сила

от полицейските органи“, „използване на помощни средства от полицейските органи“. Кандидатът ги е доближил до реалната действителност.

В тази опция са и визиите за координацията и взаимодействието между полицейските органи, прокуратурата, съда и самите граждани, като преки участници в опазването на обществения ред, противодействието на престъпността и съвместните гаранции за защитата на основните права и свободи на всички лица, намиращи се под юрисдикцията на Република България. Многоаспектното третиране на тези по същество общи задължения би трябвало да създава нов ценностен модел и мотивация за ново поведение от бъдещите служители.

4. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Дисертационният труд е логично следствие от множество фактори сред които са и трите публикации, направени в престижни издания. Те са част от темата и са лично дело на автора.

5. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Обемът от източници е 135, от които правните актове са 28. Цитирането е в съответствие с академичните стандарти, релевантно на зададените цели и тематични анализи. Успешно са съчетани, противопоставени и конвергирани правните, организационните, тактическите и личностните модели, за да се получи иновативно повествование, получено чрез научни инструменти, приложни схеми и натрупващи се парадигми.

6. Оценка за автореферата

Представеният Автореферат е в обем от 48 стр. Разработен е в съответствие с изискванията и отразява общата схема, композицията и достиженията на дисертационния труд.

7. Критични бележки

Докторатът е добре подредена и осмислена система от понятия, интеграционни възли между гледните точки в изложението, връзки между

фактите и лични визии на докторанта. Опитите тази завършена система да бъде поправяна ще бъдат неефективни.

Считам обаче, че придобиването на ОНС „доктор“ ще даде повече смелост на автора и новото поколение служители в МВР, които ще назоват основната причина за недоверието на българите към изградения социален ред и органите, които я защитават - наличието на една прослойка, която живее недосегаемо в пазарния живот на развитите европейски общества, печели повече от легалния бизнес и ползва асоциалния контингент за да заобикаля законите. Тя е демотивиращият фактор за стотиците подготвени служители в органите за сигурност и обществен ред, които имат възможността пряко да наблюдават наличието на „дълбоката държава“ и страха на хората да съдействат на институциите.

Позволявам си също така да се усъмня, че масовото използване на модерни технически средства за контрол и поставянето на камери на униформите на полицейските служители ще доведе до промени в поведението на гражданите и качеството на обществения ред при ниската оценка за работата на институциите, което личи от рейтингите и настроенята в социалните мрежи.

Предлагам на кандидата в бъдеще да обърне повече внимание на използването на физическа сила и помощни средства в условията на новото време. Ежедневно виждаме много млади, дрогирани, пияни и агресивни хора, които вече навлизат и в редовете на МВР. Много голям проблем са гетата без ценностни ориентири и организационна култура. Непрекъснато прииждат и големи групи от мигранти, израсли в условията на въоръжени конфликти и религиозни войни.

Тоест, искам да кажа, че технологиите и правните норми създават устоите на социалния ред, но без осъзнатото участие на хората и техните организации теориите са само хартия. Младите хора в МВР очакват от своите началници и

управляващите личен пример за отдаденост, смелост и професионализъм. Законите и сега са добре написани, но те не се самоизпълняват. Трябва да променим хората - това е водещото, когато говорим за полицейски правомощия.

8. Оценка на дисертационния труд

Категорично отстоявам, че Елена Колчева е намерила, преосмислила и пренаредила онези теоретични, правни, организационни и статистически източници, които ѝ позволяват да разкрие механизма на полицейските правомощия в системата на обществения ред и да ни представи системно познание за тях. Пред нас е завършено научно изследване, което е чест за науката, ЮЗУ и лично за мен като експерт в тази материя. То е оригинално, лично дело на докторанта с ясно видими научно-приложни резултати, отговарящо на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение за получаване на образователна и научна степен “доктор”.

Горното ми дава пълно основание ясно и еднозначно да дам позитивна оценка на представения дисертационен труд „ИЗПОЛЗВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКА СИЛА И ПОМОЩНИ СРЕДСТВА ОТ ПОЛИЦЕЙСКИТЕ ОРГАНИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ и да предложа на членовете на научното жури да присъдят на автора Елена Александрова Колчева образователната и научна степен „ДОКТОР“ в научна специалност: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)“, професионално направление 3.7. Администрация и управление.

03.03.2024 г.

Гр. София

ИЗГОТВИЛ

СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р Владко Иванов)

**SOUTHWEST UNIVERSITY “NEOPHYTE RILSKI”,
BLAGOEVGRAD**

STANDPOINT

**by Professor VLADKO MICHOV IVANOV, PhD, Professor at the
Department of National Security and Public Administration,
Faculty of Law and History,
Southwest University “Neophyte Rilski”, Blagoevgrad**

Regarding Elena Aleksandrova Kolcheva's dissertation

**On the topic: “USE OF PHYSICAL FORCE AND FACILITIES BY THE POLICE
AUTHORITIES IN THE REPUBLIC OF BULGARIA”**

For the acquisition of the educational and scientific degree “doctor”

*SCIENTIFIC SPECIALTY: “Organization and management outside the sphere of
material production (public sphere management)”, professional direction 3.7.
Administration and Management*

Basis for drawing up the standpoint: Order No. 415 of 22.02.2024 of the Rector of
Southwest University “Neophyte Rilski”, Blagoevgrad

Blagoevgrad, 2024

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

The use of physical force and facilities by the police authorities is a traditionally topical and conflicting problem that attracts the attention of science and the management of the Ministry of Internal Affairs and is the reason for frequent changes of the management team. It is constantly present in the media, excites civil society and sometimes destabilizes public relations.

The dissertation presented by Elena Kolcheva reflects these realities, turns into a proactive, innovative product, diplomatically analyzes the subjective and managerial confusion of the institutions, and offers solutions for change that affects the entire sphere of police powers.

There is no doubt that the presented work is up-to-date, original, and useful in theoretical and applied aspects. This makes it significant within security and for science in general. The development is based on a solid theoretical platform, normative foundation, and empirical base, presented in a moderate style, leaving doors for opinions and future pursuits.

2. General characteristics and structure of the dissertation work

Elena Kolcheva has a solid education - in 2009 she graduated from The Academy of The Ministry of Internal Affairs, in 2011 graduated with a master's degree in law from Southwest University "Neophyte Rilski", Blagoevgrad. I have known her since 2005 as an excellent cadet, then as an employee of the General Directorate of the National Police.

She was enrolled as a part-time PhD student with order No. 1431/02.07.2018 in the Department of National Security and Public Administration, Faculty of Law, and History Southwest University "Neophyte Rilski", Blagoevgrad. The topic is in tune with her education and professional realization. Its academic supervisor, Professor Lyubomir Timchev, PhD, is a well-known expert on the topic of police powers.

The dissertation is composed in three harmoniously complementary parts, which, through the purposeful introduction, successfully realize the purpose and tasks of the research. It is enriched and syncretized by numerous figures, graphs, and diagrams, which have independent scientific and didactic value. Its total volume is 190 pages. The sources used are 135.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work.

In general, I accept the stated scientific and applied contributions, which are presented in the Abstract (page 48). I allow myself to present them synthesized in several directions according to my scientific understanding and my personal professional and teaching experience on the topic of the doctorate.

The candidate demonstrates in-depth theoretical knowledge regarding the activity of the Ministry of Internal Affairs as a state body with functions to combat crime, protect the rights and freedoms of citizens, and protect public order. For years, Kolcheva has been among the prominent officers with police powers, demonstrates knowledge of the conceptual system, presents numerous authors and definitions, critically rethinks achievements, and directs attention to the possibility of optimizing operational practice.

For the needs of the dissertation, the system of international and national legal acts with professional emphasis on the use of physical force and aids in the period after 1937 is competently summarized.

Based on the analysis, several amendments and additions to the regulations, organization and training are proposed in the Conclusion. Particular attention is paid to the provisions for the action of the police authorities in the event of attacks on citizens, employees, buildings, premises, facilities and means of transport, in the case of group violations of public order and the release of hostages. In parallel with the implementation of the powers, the candidate also proposes several measures to ensure the personal safety of the employees of the Ministry of the Internal Affairs.

I highly appreciate the ideas and proposals of the PhD student for providing greater freedom in the actions of police officers, for full protection of the fundamental rights and freedoms of citizens. I would like to add that this can only be done with a decisive improvement of the psycho-physical condition of the entire composition of the Ministry of Internal Affairs and training in a real tactical environment.

The author professionally analyzes the institutes of “Inevitable Defense” and “Extreme Necessity”, competently connects them with the regulation of powers in the Law on the Ministry of Internal Affairs, as a basis for the use of physical force and facilities.

A major contribution of the author is the consideration of the peculiarities in the application of police powers not only by the National Police, but also by the State Agency for National Security, the National Guard Service, the Military Police Service, and the General Directorate for the Execution of Punishments.

The organization of the activities of the police authorities in the Republic of Bulgaria is mainly presented in Chapter Two, being successfully linked to the features and purpose of the facilities used. An understanding of the situation is well-founded as a prerequisite for deciding to apply a certain police power. The operational independence of the police officers and the possibilities for it to be adequate to threats to public order and citizens are professionally presented.

A very important aspect of the research is the didactic contributions. They point to the optimization of the training system for police officers, where gaps are constantly found. Unfortunately, they are only commented on when serious incidents occur. I accept the PhD student's vision of situational preparation (synthesis of psycho-physical condition, knowledge of the regulatory framework and training in a real environment) that minimizes stress, emotions, purposeful provocations, and everything that leads to hasty or delayed decisions. A well-forgotten practice is also the reconstruction and analysis of critical situations from the daily service of police officers. I recommend the

candidate to pay more attention to on-the-job training, as well as to the principle that “every superior should train his subordinates”.

The complex of proposals also recommends wider use of technical means, video control, use of professional videographers at planned events, etc. In this connection, there are also the proposals regarding the procedure for the use of facilities, which are presented with their characteristics, purpose, and peculiarities of their use by the police authorities.

Applied contributions are clearly demonstrated in the analysis of empirical data from representative empirical statistical research, conducted in basic structural units, whose methodology is a rare contribution to the scientific approach in the Ministry of Internal Affairs. Such research is carried out rarely, after special permission from the chief secretary of the Ministry of Internal Affairs, and usually remains in the archive. It is noteworthy that a large percentage of employees support the approaches and proposals of the PhD student. This shows that a consensus has matured in the Ministry of Internal Affairs for positive legislative, organizational, and educational changes that will lead to the improvement of operational practices and tactical actions in the use of weapons, facilities, and physical force by law enforcement agencies. Based on the development, the candidate formulates 21 conclusions and proposals (pages 153-162) which are a basis for debate in future forums and management decisions.

Among the applied contributions, I also include the proposed definitions of the concepts “physical force”, “facilities”, “use of physical force by the police authorities”, “use of facilities by the police authorities”. The candidate has brought them closer to the real reality.

In this option are also the visions of the coordination and interaction between the police authorities, the prosecutor's office, the court, and the citizens themselves, as direct participants in the protection of public order, the fight against crime and joint guarantees for the protection of the fundamental rights and freedoms of all persons under the jurisdiction of the Republic of Bulgaria. The multifaceted treatment of these essentially

general duties should create a new value model and motivation for new behavior from future employees.

4. Evaluation of dissertation publications and authorship

The dissertation is a logical consequence of many factors, among which are the three publications made in prestigious publications. They are part of the theme and are the personal work of the author.

5. Literary awareness and competence of the PhD student

The volume of sources is 135, of which legal acts are 28. Citation is in accordance with academic standards, relevant to the set objectives and thematic analyses. Legal, organizational, tactical, and personality models are successfully combined, contrasted, and converged to produce an innovative narrative informed by scientific tools, applied schemes, and accumulating paradigms.

6. Evaluation of the Abstract

The presented Abstract has a volume of 48 pages. It was developed in accordance with the requirements and reflects the general scheme, composition, and achievements of the dissertation work.

7. Critical Notes

The dissertation is a well-ordered and meaningful system of concepts, integration nodes between the points of view in the exposition, connections between facts and personal visions of the PhD student. Attempts to repair this completed system will be ineffective.

However, I believe that the acquisition of the educational science degree “doctor” will give more courage to the author and the new generation of employees in the Ministry of the Internal Affairs, who will name the main reason for the mistrust of the Bulgarians towards the established social order and the bodies that protect it - the presence of a stratum that lives untouchable in the market life of developed European societies, earns more than the legal business and uses the asocial contingent to circumvent the laws. It is

the demotivating factor for the hundreds of trained security and public order officials who can directly observe the presence of the “deep state” and the fear of people to cooperate with the institutions.

I also allow myself to doubt that the widespread use of modern technical means of control and the placement of cameras on the uniforms of police officers will lead to changes in the behavior of citizens and the quality of public order in the low evaluation of the work of the institutions, which is evident from ratings and sentiments in social networks.

I suggest that the PhD student in the future pay more attention to the use of physical strength and facilities in the conditions of the new age. Every day we see many young, drugged, drunk and aggressive people who are already entering the ranks of the Ministry of Internal Affairs. A very big problem are the ghettos without value orientations and organizational culture. Large groups of migrants who grew up in the conditions of armed conflicts and religious wars are also constantly arriving.

I mean that technology and legal norms create the foundations of social order, but without the conscious participation of people and their organizations, theories are just paper. Young people in the Ministry of Internal Affairs expect from their superiors and managers a personal example of dedication, courage, and professionalism. The laws are still well written, but they are not self-executing. We need to change people - that's the guiding principle when we talk about police powers.

8. Evaluation of the dissertation work

I categorically assert that Elena Kolcheva has found, reconsidered, and rearranged those theoretical, legal, organizational, and statistical sources that allow her to reveal the mechanism of police powers in the system of public order and present us with a systematic knowledge of them. In front of us is a completed scientific study, which is an honor for science, Southwest university “Neophyte Rilski” and personally for me as an expert in this matter. It is an original, personal work of the PhD student with clearly

visible scientific-applied results, meeting the requirements of Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria, and the Regulations for its application for obtaining the educational and scientific degree “doctor”.

The above gives me full reason to give a positive assessment of the presented dissertation on the topic: “USE OF PHYSICAL FORCE AND AUXILIARY MEANS BY THE POLICE AUTHORITIES IN THE REPUBLIC OF BULGARIA”, clearly and unequivocally, and to propose to the members of the scientific jury to award the author Elena Alexandrova Kolcheva the educational and scientific degree “DOCTOR” in a scientific specialty: “Organization and management outside the sphere of material production (management of the public sphere)”, professional direction 3.7. Administration and Management.

03.03.2024 г.

Sofia

Member of the scientific jury:

Professor VLADKO IVANOV, PhD